

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/279
KARAR NO : 2021/339
KARAR TR : 07/06/2021

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında u ranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi kapsamında ADL YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacılar : 1-H. D. Ve di .
Vekili : Av. Y. D.
Davalılar : 1-Mamak Belediye Ba kanlı 1
Vekilleri : Av. S.B., Av. F.E.
2-M. Ç.Ö.(Yalnızca Adli Yargıda)
Vekili : Av. S.Y.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, muris M. D.'ın 06... 31 plakalı traktörü ile General Zeki Do an Mahallesindeki dik e imli 565. Sokakta seyri esnasında, 555. Sokak kav a na geldi inde sa a dönü yapmak istedi inde, 38104 ada 3 parselde bulunan ta ınmazda, in aat için açılan, 12 metreden fazla derinli i olan ve 6 yıla yakın süredir çevresinde hiçbir önlem alınmadan bırakılan in aat çukuruna dü mesi sonucu vefat etti ini, kazanın meydana gelmesinin davalı idarenin hizmet kusurundan kaynaklandı ından bahisle fazlaya ili kin hakları saklı kalmak kaydıyla; her bir müvekkil için ayrı ayrı 30.000 TL manevi tazminat, müvekkillerden müteveffa M. D.'ın e i H. D. için 40.000 TL destekten yoksun kalma/maddi tazminat olmak üzere toplam 220.000 TL tazminatın kaza tarihi olan 26/02/2013 tarihinden itibaren i lemi yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle Mamak Belediye Ba kanlı na kar ı idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K N B A VURU SÜREC

A. dari Yargıda

2. **Ankara 7. dare Mahkemesinin 21/02/2014 tarihli ve E.2014/301, K.2014/246 sayılı kararı ile,** 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1., 2., 10., 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. ve geçici 21. maddesi hükmüne; ayrıca 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesinin, anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmeyerek iptal istemini oy birli iyle reddetti i 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararına yer verildikten sonra; davanın, 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14/3-(a) ve 15/1-(a) maddeleri uyarınca görev yönünden reddine karar verilmi tir. Kararın ilgili kısmı öyledir:

" Bu durumda, 2918 sayılı Kanununun 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin iaret edilen kararları gözetildi inde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadı ı ve Kanununun, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalı ma usullerini kapsadı ı, dolayısıyla meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tır."

3. Davacılar vekili bu kez, aynı istemle Mamak Belediye Ba kanlı ı ile Mehmet Çelebi Öz'e kar ı adli yargı yerinde dava açmı tır.

B. Adli Yargıda

4. Ankara 26. Asliye Hukuk Mahkemesinin 28/04/2016 tarihli ve E.2014/199, K.2016/168 sayılı kararı ile, uyu mazlı ın esas ı incelenerek davanın reddine karar verilmi tir.

5. Bu karara kar ı temyiz yoluna ba vurulması üzerine Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 19/11/2019 tarihli ve E.2018/1493, K.2019/5410 sayılı kararı ile, davalılar yönünden farklı nitelermeler yapılarak, kararın bozulmasına hükmedilmi tir. Kararın ilgili kısımları öyledir.

"1-(...) Davalı Mamak Belediyesi bir kamu tüzel ki ili i olup kural olarak, i lem ve eylemleri kamusal nitelik ta ır. Dava konusu olayda, davalı Belediyeye husumet yöneltilerek, yasa ile verilmi kamu görevini yerine getirmedi i ve gerekli önlemleri almadı ı ileri sürülmü tür. Görevin hiç veya gere i gibi yerine getirilmemesi hizmet kusuru niteli indedir. darenin hizmet kusurundan do an zararlardan dolayı dari Yargılama Usulü Yasası'nun 2/1-b maddesi gere ince ilgili idareye kar ı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. Görev sorunu, açıkça veya hiç ileri sürülmese de yargılamanın her a amasında mahkemelerce kendili inden gözetilir.

Yerel mahkemece açıklanan olgular gözetilerek, davalılardan Mamak Belediyesi yönünden yargı yolu bakımından mahkemenin görevsizli i nedeniyle dava dilekçesinin reddine karar verilmesi gerekirken, i in esasının incelenmi olması usul ve yasaya uygun dü medi inden kararın bozulması gerekmi tir.

2-Davacının davalı Mehmet Çelebi'ye yönelik temyiz itirazlarına gelince;

(...) davacıların murisinin traktörle gündüz vakti seyir halindeyken, davalının açtırdı ı 20 metrelik in aat çukuruna dü erek vefat etti i olayın geli imine göre kaza ile ölüm olayı arasında uygun illiyet ba ı vardır. öyle ki; davalı Mehmet Çelebi'nin akaryakıt istasyonunu yaptırmak için açtırdı ı çukurun etrafında yeterli önlemleri aldurmaması ve ölüm ile biten olaya çukurun katkısı dikkate alındı ında davalının kusurlu davranı larının zararlı sonucu do urdu u ortaya çıkmaktadır.

u halde; dosyanın konusunda uzman bilirki i heyetine tevdi ile kusur oranlarının belirlenmesine ili kin ayrıntılı, açık, tarafların, mahkemenin ve Yargıtay'ın denetimine elveri li rapor alınıp dosyadaki tüm deliller ile birlikte de erlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ile davanın reddine karar verilmesi do ru olmamı ve kararın bu nedenle de bozulması gerekmi tir."

6. Bu karara kar ı karar düzeltme isteminde bulunulması üzerine Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 29/06/2020 tarihli ve E.2020/2122, K.2020/2408 sayılı kararı ile, karar düzeltme isteklerinin reddine karar verilmi tir.

7. Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin bozma ilamı do rultusunda dosya Ankara 26. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2020/265 sayısına kaydedilmi ; bu dosya üzerinden,

davalılardan Mamak Belediye Başkanlığı yönünden tefrik kararı verilerek dosya, Mahkemenin E.2021/37 esas numarasına kaydedilmiştir.

8. Ankara 26. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29/01/2021 tarihli ve E.2021/37, K.2021/16 sayılı kararı ile, davanın idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle, 6100 Sayılı HMK'nun 114/1-b ve 115/2. maddesi uyarınca yargı yolunun caiz olmasına ilişkin dava artı noksanlığı nedeniyle talebin usulden reddine karar verilmiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Mahkememiz 2020/265 esas sayılı dosyası içerisinde bulunan, Yargıtay 4. HD'nin 19.11.2019 tarih, 2018/1493 esas - 2019/5410 karar sayılı bozma ilamında özetle; "Davacının davalı Mamak Belediyesi Başkanlığına yönelik temyiz itirazlarının incelenmesinde; Dava, trafik kazasından kaynaklanan ölüm nedeni ile maddi ve manevi tazminat istemine ilişkinidir. Mahkemece, davanın kusur yokluğuna nedeniyle reddine karar verilmiştir; hüküm, davacılar vekili tarafından temyiz edilmiştir. Davacılar vekili, müvekkillerinin desteğinin traktörle gündüz vakti seyir halindeyken davalı M. Ç.'nin açtığı çukura düşerek vefat ettiğini, diğer davalı belediye tarafından da gerekli önlemlerin alınmadığını, davalıların kusurlu olduklarını belirterek usul ve yasaya uygun şekilde maddi ve manevi zararların giderilmesi isteminde bulunmuştur. Davalılar davanın reddi gerektiğini savunmuşlardır. Mahkemece, bilirkişi raporları benimsenerek davanın kusur yokluğuna nedeniyle reddine karar verilmiştir. Davalı Mamak Belediyesi bir kamu tüzel kişisi olarak işlem ve eylemleri kamusal niteliktedir. Dava konusu olayda, davalı Belediyeye husumet yöneltilerek, yasa ile verilen kamu görevini yerine getirmediği ve gerekli önlemleri almadığı ileri sürülmüştür. Görevin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi hizmet kusuru niteliindedir. darenin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı davalı Yargılama Usulü Yasası'nın 2/1-b maddesi gereğince idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. Görev sorunu, açıkça veya hiç ileri sürülmesi de yargılamanın her aşamasında mahkemelerce kendiliğinden gözetilir. Yerel mahkemece açıklanan olgular gözetilerek, davalılardan Mamak Belediyesi yönünden yargı yolu bakımından mahkemenin görevsizliği nedeniyle dava dilekçesinin reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasının incelenmesi usul ve yasaya uygun değildir. İdari kararın bozulması gerekmez." bozma kararına dayanılarak, idarenin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı açılan davalarda davalı Yargılama Usulü Kanunu 2/1-b maddesi gereğince idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davası niteliğinde olması nedeniyle davaya bakmak idari yargının görev sınırları içinde kaldığından, idare hakkındaki davanın yargı yolu nedeniyle dava dilekçesinin reddine karar vermek gerekmez ve işin idari hüküm kurulmuştur."

9. Davacılar vekili idari ve adli yargı yerlerince verilen görevsizlik kararları nedeniyle oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

10. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliğini yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, araçları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında

uygulanacağı belirtilmiştir.

11. 2918 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavaklara ve yerlere trafik işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu ifade edilmiştir.

12. 2918 sayılı Kanun'un "Karayolu trafik güvenliği" başlıklı 13.maddesinde de, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kurumların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

13. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de ilgili 110. maddesi şöyledir:

"İleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kurumları olan araçların sebebiyet verdiği zararları ile ilgili olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğu ile ilgili davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabilir ve gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"

14. 2918 sayılı Kanun'un Geçici 21. maddesi şöyledir:

"Bu Kanununun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ile ilgili hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek Daire Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"

B. Yargı Kararları

15. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı (R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147) kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. Tiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin askerki işi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ile ilgili olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollalarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. Tiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu

suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındı ı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülece i yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik oldu u anla ılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu eridi üzerindeki araç trafi inden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdi i konusunda bir tartış ma bulunmamaktadır. dare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadı ı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı de ildir. tirazın reddi gerekir...”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

16. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/06/2021 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gere ince yapılan incelemeye göre; idari ve adli yargı yerleri arasında 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde "Mamak Belediye Ba kanlı ı" yönünden olumsuz görev uyu mazlı ı do du u, adli yargı dosyasının; davacılar vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece 15. maddede belirtilen hükmün aksine, önceki görevsizlik kararına ili kin dava dosyası temin edilmeden gönderildi i görülmekte ise de; davaya ili kin bilgi ve belgelerin dosyada yer aldı ı anla ıldı ından, idari yargı kararının bir örne inin ve kesinle me durumuna ili kin bilginin Mahkemesinden temin edilmesiyle yetinildi i ve sonuçta usule ili kin ba ka bir noksanlık da bulunmadı ı anla ıldı ından, görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Ta kın ÇEL K'in, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

18. Dava, karayolunda meydana gelen ölümlü ve maddi hasarlı trafik kazası nedeniyle olu an zararların davalı idarece tazmin edilmesi istemiyle açılmış tır.

19. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, 15.paragrafta belirtilen gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemi ve iptal istemini oy birli iyle reddetmi tir.

20. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında "Di er mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyu mazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebilece ine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan do an tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi

düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, bahsi geçen Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesinde dir.

21. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin iptal edilen kararı gözettildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliğini yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, araçları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Ankara 26. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29/01/2021 tarihli ve E.2021/37, K.2021/16 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVLİ OLDÜĞÜNE,

B. Ankara 26. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29/01/2021 tarihli ve E.2021/37, K.2021/16 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/06/2021 tarihinde, Üyelerden Aydemir TUNÇ ile Ahmet ARSLAN'ın KARARI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
M. Bozener
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
B. Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KARAR OYU

Davanın kendiliğinden kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlamak amacıyla yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan

de il, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmedi i, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu i letildi i, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulundu u iddiasından kaynaklanması kar ısında uyu mazlı ın çözümünün idari yargının görevinde bulundu u sonucuna ula ıldı ından, uyu mazlı ın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden ço unlu un kararına katılmıyoruz. 07/06/2021

Üye
Aydemir TUNÇ

Üye
Ahmet ARSLAN